

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ
ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

+ +

STOP
BULLYING

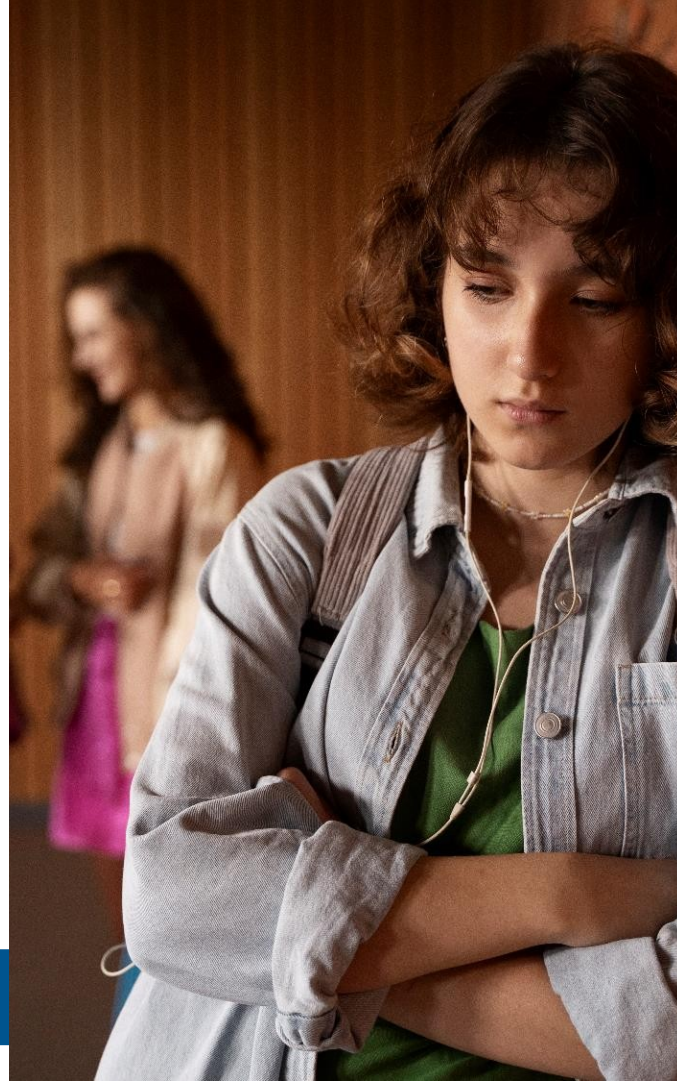

**Επιμόρφωση
για την ενδοσχολική
βία και τον εκφοβισμό**

Υποθετικό σενάριο Ε.ΒΙ.Ε σε σχολική μονάδα

Στη συνεδρίαση του Συλλόγου διδασκόντων αναφορικά με τον Συλλογικό Προγραμματισμό οι εκπαιδευτικοί μιας σχολικής μονάδας προτίθενται να υλοποιήσουν σχέδια δράσης λαμβάνοντας υπόψη την εξής συνθήκη που επικρατούσε το προηγούμενο σχολικό έτος:

- Στην έναρξη της σχολικής χρονιάς μερικοί μαθητές δέχονταν λεκτικό εκφοβισμό με υποτιμητικά σχόλια και παρατσούκλια. Οι πρώτες ανησυχίες εκφράστηκαν από γονείς και εκπαιδευτικούς, αλλά τα περιστατικά αντιμετωπίστηκαν μεμονωμένα.
- Κατά τη διάρκεια του πρώτου τριμήνου αρκετοί μαθητές ανέφεραν σπρωξίματα, χτυπήματα και καταστροφή προσωπικών αντικειμένων στο προαύλιο και τις τάξεις. Οι εκπαιδευτικοί παρατηρούσαν αύξηση των περιστατικών βίας και προσπαθούσαν να εντείνουν την επιτήρηση.
- Παρατηρήθηκε πως όλο και περισσότεροι μαθητές απομονώθηκαν κοινωνικά. Οι ομάδες φίλων έγιναν πιο κλειστές και μερικά παιδιά αποκλείονταν συστηματικά από δραστηριότητες και παιχνίδια. Οι φήμες και τα περιστατικά αυξήθηκαν δημιουργώντας έντονη ανησυχία.
- Διαπιστώθηκε πως με την αυξανόμενη χρήση τεχνολογίας εμφανίστηκαν περιστατικά εκφοβισμού μέσω μηνυμάτων και κοινωνικών δικτύων. Μαθητές και μαθήτριες που είχαν απομονωθεί έλαβαν ανώνυμα απειλητικά μηνύματα που επιδείνωσαν την κατάστασή τους.
- Τους τελευταίους μήνες του σχολικού έτους τα περιστατικά είχαν αυξηθεί και οι μαθητές άρχισαν να εκφράζουν φόβο και άγχος. Οι γονείς ζητούσαν έντονα από το σχολείο να λάβει μέτρα και οι εκπαιδευτικοί οργάνωσαν συναντήσεις για να συζητήσουν το πρόβλημα και να βρουν λύσεις.

ΟΜΑΔΑ 4η

Συμμετέχοντες/ουσες: Παπαγεωργίου Αικ., Χρυσάνθη Κουτσιβίτη, Χρήστος Τριανταφύλλου, Ιωάννης Γκανάκας, Καραμανάκη Μαργαρίτα & Θανάσης Ταραμόπουλος

Σχέδιο δράσης για την αντιμετώπιση
Ε.ΒΙ.Ε.

Α. ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ

1. ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ - ΣΤΟΧΟΙ

Αναγκαιότητα της Δράσης

Επαναλαμβανόμενα και συχνά περιστατικά λεκτικής και σωματικής βίας καθ όλη τη διάρκεια της προηγούμενης σχολικής χρονιάς που ενέπλεξαν όλη τη σχολική κοινότητα.

Στόχοι:

- 1. Προστασία των μαθητών:** Η ασφάλεια και η ευημερία των μαθητών είναι πρωταρχικής σημασίας. Η σχολική βία μπορεί να έχει σοβαρές ψυχολογικές και σωματικές επιπτώσεις στους μαθητές.
- 2. Διασφάλιση ενός υγιούς μαθησιακού περιβάλλοντος:** Η βία και ο εκφοβισμός μπορούν να επηρεάσουν αρνητικά τη μαθησιακή διαδικασία, μειώνοντας την απόδοση και την αφοσίωση των μαθητών.
- 3. Πρόληψη μακροχρόνιων συνεπειών:** Η σχολική βία μπορεί να έχει μακροχρόνιες συνέπειες για την ψυχική υγεία των μαθητών, όπως αυξημένο άγχος, κατάθλιψη και χαμηλή αυτοεκτίμηση.
- 4. Καλλιέργεια θετικών αξιών:** Προώθηση αξιών όπως η ενσυναίσθηση, ο σεβασμός και η συνεργασία μεταξύ των μαθητών.
- 5. Ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής:** Δημιουργία ενός περιβάλλοντος όπου όλοι οι μαθητές αισθάνονται αποδεκτοί και ενταγμένοι στην κοινότητα. Στόχος αυτών των παρεμβάσεων είναι η ευαισθητοποίηση των μαθητών-θεατών στις επιπτώσεις της σχολικής βίας και του εκφοβισμού στους εμπλεκόμενους και στον ρόλο τους στην αποτροπή εκδήλωσης τέτοιων περιστατικών. Στο πλαίσιο των παρεμβάσεων, οι μαθητές και οι εκπαιδευτικοί συμμετέχουν σε ανοιχτό διάλογο σχετικά με την οπτική των μαθητών-θεατών σε περιστατικά σχολικής βίας και αποτελεσματικούς τρόπους για την ενδυνάμωση του ρόλου των μαθητών-θεατών στην αποτροπή εκδήλωσης περιστατικών βίας.
- 6. Στόχος αυτών των παρεμβάσεων είναι η ευαισθητοποίηση των μαθητών-θεατών στις επιπτώσεις της σχολικής βίας και του εκφοβισμού στους εμπλεκόμενους και στον ρόλο τους στην αποτροπή εκδήλωσης τέτοιων περιστατικών. Στο πλαίσιο των παρεμβάσεων, οι μαθητές και οι εκπαιδευτικοί συμμετέχουν σε ανοιχτό διάλογο σχετικά με την οπτική των μαθητών-θεατών σε περιστατικά σχολικής βίας και αποτελεσματικούς τρόπους για την ενδυνάμωση του ρόλου των μαθητών-θεατών στην αποτροπή εκδήλωσης περιστατικών βίας.**
- 7. Εμπλοκή γονεϊκής κοινότητας:** Δημιουργία περιβάλλοντος συνέργειας και εμπιστοσύνης
- 8. Ενεργοποίηση Σχολικού Συμβουλίου, Συμβουλίου τάξης, Συμβολαίου τάξης, συνεργασία με το 15μελές Συμβούλιο Μαθητών/τριών.**
- 9. Επικαιροποίηση του Εσωτερικού κανονισμού του Σχολείου.**

2. ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ & ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ

Διοργάνωση και διεξαγωγή εκπαιδευτικών σεμιναρίων και προγραμμάτων κατάρτισης των εκπαιδευτικών σε θέματα αγωγής υγείας, διαχείρισης κρίσεων και συγκρούσεων, ψυχοκοινωνικής ανάπτυξης του παιδιού και του εφήβου, κοινωνιολογίας της εκπαίδευσης, δυναμικής των ομάδων, κοινωνικών δεξιοτήτων, αντιμετώπιση σχολικής βίας και εκφοβισμού. Ο σχεδιασμός και η οργάνωση των επιμορφωτικών σεμιναρίων μπορεί να γίνεται σε συνεργασία με το Δίκτυο Πρόληψης και Αντιμετώπισης των Φαινομένων Σχολικής Βίας και Εκφοβισμού, με την ΕΔΥ, ΚΕΔΑΣΥ, Φορείς του οικείου Δήμου.

Διοργάνωση βιωματικών δράσεων με τη συμμετοχή μαθητών στις οποίες, οι μαθητές μπαίνουν στη θέση του θύτη, του θύματος και των παρατηρητών σε διάφορες καταστάσεις/δρώμενα που γίνονται στα διάφορα τμήματα του σχολείου για αύξηση της ενσυναίσθησης των μαθητών.

Σύσταση ενδοσχολικής ομάδας πρόληψης και δράσης για μαθητικά θέματα που προκύπτουν στη μαθητική κοινότητα. Η ομάδα θα περιλαμβάνει εκπαιδευτικούς που έχουν άριστες σχέσεις με τους μαθητές και θα αφουγκράζεται τις σχέσεις και τα θέματα που απασχολούν τους μαθητές, θα συζητάει άμεσα για δράσεις πρόληψης πιθανών μελλοντικών προβλημάτων ή δράσεις αντιμετώπισης υπαρχόντων προβλημάτων και θα υλοποιεί άμεσα παρεμβάσεις στη μαθητική και την ευρύτερη σχολική κοινότητα. Στην ομάδα θα συμμετέχουν και ο/η Διευθυντής/ντρια και ο/η Σύμβουλος Σχολικής Ζωής.

Επικαιροποίηση Κανονισμού Λειτουργίας Σχολικής Μονάδας με ουσιαστικές και συγκεκριμένες προβλέψεις για την ομαλή σχολική ζωή. Πολύ στενή συνεργασία με το Σύλλογο Γονέων και Κηδεμόνων και άλλους τοπικούς φορείς.

Τα παραπάνω εξειδικεύονται στην επόμενη διαφάνεια.

2. ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ & ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ

Σχέδιο Δράσης για την Ενίσχυση της Κοινωνικής Συνοχής και την Ευαισθητοποίηση των Μαθητών-Θεατών

1. Εκπαίδευση και Ευαισθητοποίηση των Μαθητών-Θεατών

- **Διαδραστικά Εργαστήρια:** Οργάνωση εργαστηρίων όπου οι μαθητές μαθαίνουν για τις επιπτώσεις της σχολικής βίας και του εκφοβισμού, και εξετάζουν τον ρόλο των θεατών.
- **Παρουσιάσεις και Βίντεο:** Προβολή εκπαιδευτικών βίντεο και παρουσίαση περιπτώσεων σχολικής βίας για την κατανόηση των συναισθημάτων και των εμπειριών των εμπλεκόμενων.

2. Ενίσχυση της Ενσυναίσθησης και της Κατανόησης

- **Ομαδικές Συζητήσεις:** Διοργάνωση συζητήσεων σε ομάδες, όπου οι μαθητές μοιράζονται τις απόψεις τους και ακούν τις εμπειρίες άλλων μαθητών σχετικά με την σχολική βία.
- **Δραστηριότητες Ρόλων:** Συμμετοχή των μαθητών σε παιχνίδια ρόλων για την κατανόηση των συναισθημάτων των θυμάτων, των θυτών και των θεατών.
- **Πρόγραμμα Θετικής Συμπεριφοράς (SWPBS->School-Wide is based on Positive Behavior Support, Εράσμους).** Συμμετοχή των μαθητών και όλης της σχολικής κοινότητας σε ένα κοινά συμφωνημένο πλαίσιο συμπεριφοράς. Ένα Σχολείο χωρίς αποκλεισμούς.

3. Ανοιχτός Διάλογος με Εκπαιδευτικούς και Μαθητές

- **Συναντήσεις Στρογγυλής Τράπεζας:** Κανονισμός τακτικών συναντήσεων όπου μαθητές και εκπαιδευτικοί συζητούν ανοιχτά για περιστατικά σχολικής βίας και εξετάζουν τρόπους παρέμβασης.
- **Επισκέψεις Ειδικών:** Πρόσκληση ειδικών σε θέματα σχολικής βίας και ψυχολόγων για τη διεξαγωγή διαλέξεων και συζητήσεων με τους μαθητές και τους εκπαιδευτικούς.

4. Δημιουργία Υποστηρικτικού Δικτύου

- **Ομάδες Υποστήριξης:** Δημιουργία ομάδων υποστήριξης όπου οι μαθητές μπορούν να μοιραστούν τις εμπειρίες τους και να λάβουν συμβουλές.
- **Κέντρα Επικοινωνίας:** Δημιουργία κέντρων επικοινωνίας εντός του σχολείου για την άμεση αναφορά περιστατικών βίας και εκφοβισμού.

5. Καμπάνιες και Δραστηριότητες Ευαισθητοποίησης

- **Σχολικές Καμπάνιες:** Οργάνωση καμπανιών κατά της βίας με τη συμμετοχή όλων των μαθητών, όπως αφίσες, φυλλάδια και θεατρικές παραστάσεις.
- **Ημέρες Δράσης:** Καθιέρωση ειδικών ημερών δράσης όπου οι μαθητές συμμετέχουν σε δραστηριότητες που προάγουν την ενσυναίσθηση και την κοινωνική συνοχή.

6. Ενδυνάμωση του Ρόλου των Μαθητών-Θεατών

- **Εκπαίδευση για την Παρέμβαση:** Εκπαίδευση των μαθητών στον τρόπο με τον οποίο μπορούν να παρέμβουν με ασφάλεια όταν παρατηρούν περιστατικά βίας.
- **Προγράμματα Μέντορα:** Ανάπτυξη προγραμμάτων μέντορα, όπου μαθητές μεγαλύτερων τάξεων βοηθούν νεότερους μαθητές στην κατανόηση και αντιμετώπιση της βίας.

7. Αξιολόγηση και Ανατροφοδότηση

- **Συνεχής Αξιολόγηση:** Παρακολούθηση και αξιολόγηση των παρεμβάσεων για να διαπιστωθεί η αποτελεσματικότητά τους και να γίνουν οι απαραίτητες προσαρμογές.
- **Ανατροφοδότηση από τη Σχολική Κοινότητα:** Συλλογή τακτικών αναφορών και προτάσεων από μαθητές, εκπαιδευτικούς και γονείς για τη βελτίωση των στρατηγικών.

3. ΠΟΡΟΙ - ΜΕΣΑ - ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

Πόροι

1. Ανθρώπινοι Πόροι

- Εκπαιδευτικοί και προσωπικό του σχολείου
- Σχολικοί ψυχολόγοι και κοινωνικοί λειτουργοί
- Ειδικοί σε θέματα βίας και εκφοβισμού (Αστυνομία, Εισαγγελία Ανηλίκων)
- Εθελοντές γονείς και μέλη της τοπικής κοινότητας
- Υπηρεσίες ΔΔΕ (ΚΕΔΑΣΥ-ΟΚΑΝΑ-ΟΑΣΙΣ, κ.ά.)

2. Οικονομικοί Πόροι

- Χρηματοδότηση από το σχολείο και την ΕΣΕΔΕ
- Χορηγίες και δωρεές από τοπικές επιχειρήσεις και οργανισμούς
- Προγράμματα επιδοτήσεων και επιχορηγήσεων

3. ΠΟΡΟΙ - ΜΕΣΑ - ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

Μέσα

1. Εκπαιδευτικό Υλικό

- Βιβλία και εγχειρίδια για την αντιμετώπιση της σχολικής βίας
- Εκπαιδευτικά βίντεο και παρουσιάσεις
- Φυλλάδια και αφίσες ευαισθητοποίησης
- Αξιοποίηση υλικού από ΙΕΠ-prosvasimo

2. Τεχνολογικά Μέσα

- Υπολογιστές και tablets για την υλοποίηση διαδραστικών εργαστηρίων
- Λογισμικό και εφαρμογές για την αναφορά και παρακολούθηση περιστατικών βίας
- Κάμερες ασφαλείας για την επιτήρηση των χώρων του σχολείου
- Αξιοποίηση διαδραστικών συστημάτων

3. Υποδομές

- Αίθουσες συναντήσεων και εργαστηρίων
- Χώροι για ομαδικές δραστηριότητες και συζητήσεις
- Κέντρα υποστήριξης και γραφεία συμβουλευτικής

3. ΠΟΡΟΙ - ΜΕΣΑ - ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

Ερευνητικά Εργαλεία

1. Ερωτηματολόγια και Έρευνες

- Ανώνυμα ερωτηματολόγια για μαθητές, εκπαιδευτικούς και γονείς σχετικά με περιστατικά βίας και την αντίληψή τους για την κατάσταση στο σχολείο.
- Έρευνες για την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των παρεμβάσεων.

2. Συνεντεύξεις και Ομάδες Εστίασης

- Δομημένες συνεντεύξεις με μαθητές, γονείς και εκπαιδευτικούς για τη συλλογή ποιοτικών δεδομένων.
- Ομάδες εστίασης για τη συζήτηση συγκεκριμένων θεμάτων και την ανάπτυξη στρατηγικών παρέμβασης.

3. Παρατήρηση και Καταγραφή

- Συστηματική παρατήρηση των μαθητών σε διαφορετικούς χώρους του σχολείου για την αναγνώριση και καταγραφή περιστατικών βίας.
- Καταγραφή και ανάλυση των περιστατικών βίας και εκφοβισμού με τη χρήση ημερολογίων περιστατικών.

4. Αναλυτικά Εργαλεία Δεδομένων

- Λογισμικό για την ανάλυση δεδομένων από ερωτηματολόγια και έρευνες.
- Στατιστική ανάλυση για την κατανόηση των τάσεων και την αξιολόγηση των παρεμβάσεων.

4. ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ

1. Μείωση των Περιστατικών Βίας

- **Συγκριτική Ανάλυση Περιστατικών:** Αξιολόγηση του αριθμού και της σοβαρότητας των περιστατικών βίας πριν και μετά την εφαρμογή της δράσης.
- **Καταγραφές και Αναφορές:** Ανάλυση των καταγεγραμμένων αναφορών περιστατικών βίας από μαθητές, γονείς και εκπαιδευτικούς.

2. Βελτίωση του Σχολικού Κλίματος

- **Έρευνες και Ερωτηματολόγια:** Αξιολόγηση της αντίληψης των μαθητών και των εκπαιδευτικών για το σχολικό κλίμα μέσω ερωτηματολογίων.
- **Σχόλια και Ανατροφοδότηση:** Συλλογή σχολίων και ανατροφοδότησης από την σχολική κοινότητα σχετικά με την αίσθηση ασφάλειας και υποστήριξης στο σχολείο.

3. Ενίσχυση της Κοινωνικής Συνοχής

- **Κοινωνική Ενσωμάτωση:** Παρακολούθηση της συμμετοχής των μαθητών σε κοινωνικές δραστηριότητες και ομαδικά παιχνίδια.
- **Παρατήρηση Συμπεριφορών:** Αξιολόγηση της συμπεριφοράς των μαθητών μέσω συστηματικής παρατήρησης και καταγραφής κοινωνικών αλληλεπιδράσεων.

4. Ενδυνάμωση του Ρόλου των Μαθητών-Θεατών

- **Εκπαίδευση και Ευαισθητοποίηση:** Αξιολόγηση της συμμετοχής των μαθητών σε εκπαιδευτικά προγράμματα και της κατανόησής τους για τον ρόλο τους στην αποτροπή της βίας.
- **Πρακτική Παρέμβαση:** Καταγραφή και ανάλυση των περιπτώσεων όπου οι μαθητές-θεατές παρεμβαίνουν για την αποτροπή περιστατικών βίας.

5. Δημιουργία αποθετηρίου καλών πρακτικών

4. ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ

6. Αναφορά Περιστατικών

- **Εμπιστοσύνη στη Λειτουργία του Σχολείου:** Αξιολόγηση των αναφορών περιστατικών βίας μέσω ανώνυμων και άμεσων συστημάτων αναφοράς.
- **Συμμετοχή και Διαφάνεια:** Ανάλυση της συμμετοχής της σχολικής κοινότητας στη διαδικασία αναφοράς και της διαφάνειας στην αντιμετώπιση των περιστατικών.

7. Βελτίωση της Ψυχικής Υγείας και Ευημερίας των Μαθητών

- **Ψυχολογική Υποστήριξη:** Παρακολούθηση των μαθητών που λαμβάνουν ψυχολογική υποστήριξη και αξιολόγηση της βελτίωσης στην ψυχική τους υγεία.
- **Αισθήματα Ευημερίας:** Αξιολόγηση των αισθημάτων ευημερίας και αυτοεκτίμησης των μαθητών μέσω ερωτηματολογίων και συνεντεύξεων.

8. Συνεργασία με Γονείς και Κοινότητα

- **Συμμετοχή Γονέων:** Αξιολόγηση της συμμετοχής των γονέων σε συναντήσεις και εκπαιδευτικά προγράμματα.
- **Κοινότητα και Δράσεις:** Ανάλυση της συνεργασίας με την τοπική κοινότητα και της συμμετοχής σε κοινές δράσεις.

9. Αποτελεσματικότητα Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων

- **Αξιολόγηση Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων:** Μέτρηση της αποτελεσματικότητας των εκπαιδευτικών προγραμμάτων μέσω αξιολογήσεων και ανατροφοδότησης από τους συμμετέχοντες.
- **Εκπαιδευτικά Σεμινάρια:** Παρακολούθηση της συμμετοχής και της απόδοσης των εκπαιδευτικών στα εκπαιδευτικά σεμινάρια.

5. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ

1. Σχεδιασμός και Προετοιμασία

- Καθορισμός σαφών στόχων
- Επιλογή κατάλληλων δεικτών αξιολόγησης

2. Συλλογή Δεδομένων

- Ερωτηματολόγια
- Καταγραφή και ανάλυση των περιστατικών βίας
- Ομάδες Εστίασης

3. Ανάλυση Δεδομένων

- **Στατιστική Ανάλυση:** Χρήση στατιστικών μεθόδων, για την ανάλυση των δεδομένων και τη σύγκριση των αποτελεσμάτων πριν και μετά την παρέμβαση.

4. Αξιολόγηση των Αποτελεσμάτων

- Σύγκριση με τους Στόχους
- Ανατροφοδότηση από τη Σχολική Κοινότητα (ανατροφοδότησης από μαθητές, εκπαιδευτικούς και γονείς).

5. Αναφορά και Παρουσίαση των Αποτελεσμάτων

- **Σύνταξη Αναφοράς:** Δημιουργία αναλυτικής αναφοράς που θα περιλαμβάνει τα ευρήματα της αξιολόγησης, τα συμπεράσματα και τις προτάσεις για βελτίωση.
- Παρουσίαση στα Ενδιαφερόμενα Μέρη

5. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ

6. Δημιουργία αποθετηρίου καλών πρακτικών

- **Δημιουργία φακέλου** με περιπτώσεις και δράσεις που εμφανίστηκαν κατά τη διάρκεια των ετών
- **Συγκέντρωση καλών πρακτικών** ώστε να αποτελούν σημεία αναφοράς και αφετηρίας για μελλοντικές δράσεις.

7. Ανατροφοδότηση και Βελτίωση

- **Συνεχής βελτίωση** των παρεμβάσεων και των στρατηγικών.
- **Επανάληψη της διαδικασίας αξιολόγησης** σε τακτά χρονικά διαστήματα για την παρακολούθηση της προόδου και την προσαρμογή των στρατηγικών.

4η Ομάδα

Σας ευχαριστούμε!